

Speel met je kind!

Waarom is spelen bij jonge kinderen zo belangrijk?

Spel is essentieel bij de ontwikkeling van jonge kinderen. Spel is nodig om de wereld te ontdekken. Met spel speelt je kind de wereld na, hij verwerkt zijn ervaringen door middel van spel. Door te spelen, krijgt hij meer zelfvertrouwen. Hij leert de wereld beter te begrijpen. Kinderen die goed kunnen spelen, kunnen ook buiten het spel beter reageren op wat er om hen heen gebeurt. Ze ontplooiën zich beter en gemakkelijker.

Spelontwikkeling

De spelontwikkeling van kinderen verloopt in verschillende fasen. Elk kind doorloopt een fase op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo. Een fase gaat niet voorbij, de verschillende fasen zijn verweven in elkaar. Van der Poel en Blokhuis beschrijven in hun boek de volgende fasen:

- **Manipulerend spel (vanaf 3 - 4 maanden)**
Het steeds opnieuw laten bewegen van voorwerpen of het eigen lichaam. Het sensopathisch spel, spelen met vormloze materialen, zoals zand en water, zie je al opkomen in deze fase. Een voorbeeld is met de handjes in het water slaan. Het kind ontdekt zijn eigen lijf door middel van zintuiglijke beleving en maakt in deze fase contact met de wereld.
- **Spelend combineren (vanaf ca. 9 maanden)**
Het combineren van verschillende (speel)materialen, zoals blokjes omgooien en iets ergens indoen en er weer uithalen.
- **Functioneel spel (vanaf ca. 13 maanden)**
Het materiaal wordt gebruikt waarvoor het bedoeld is, zoals een kop en een schotel, een trein over het spoor laten rijden en een pop in zijn bedje leggen.
- **Symbolisch spel (vanaf ca. 18 maanden)**
Het spel bevat een 'doen alsof' element, het kind geeft iets een andere betekenis.
- **Fantasie- en rollenspel en constructiespel (bouwen) (vanaf ca. 3,5 - 4 jaar)**
De inhoud van het spel wordt steeds meer uitgewerkt. Het kind gebruikt nu taal om een speelscène neer te zetten. Het kind kan tijdens het spel van rol wisselen en kan tussendoor even uit het spel stappen.
- **Spel met regels (vanaf 6 jaar)**
Deze spelvorm wordt gekenmerkt doordat het met anderen wordt gespeeld en het een competitief element in zich heeft.

Voorbeelden van spelvormen

Als een kleuter begint in groep 1, heeft hij vaak nog behoefte om te spelen met materialen. Denk aan het spelen met en vooral 'voelen en ervaren' van zand, klei of water. Wat ook heel geschikt is zijn bakken macaroni, vogelzand, rijst, kiezeltjes, vingerverf en scheerschuim. Je kind gaat af op zijn tast en leert de wereld te ontdekken door te ervaren en te kliederen. Het is goed om je kind ook thuis soms even te laten kliederen met ongevormde materialen. Dit hoeft niet altijd een rommel te worden! Een zandbak of een bak met klei of kiezels is ook erg geschikt.

Langzamerhand worden de materialen concreter en gaat je kind zich breder ontwikkelen. Bij de watertafel komen bootjes en bij de zandtafel worden taartjes gemaakt. Je kind gaat de materialen eerst gebruiken zoals ze bedoeld zijn. De bal wordt ook echt gebruikt om te ballen en de trein maakt vooral veel rondjes op de treinbaan.

De volgende spelfase (en tevens ook belangrijkste fase) is het symbolisch spel, wat uiteindelijk tot rollenspel leidt. De bal kan nu gebruikt worden als appel en in de trein stappen mensen in en uit en worden er diverse geluiden gebruikt.

Bij rollenspel gaat je kind zich in diverse rollen inleven en verzint hij zelf het verhaal. Als een kind al goed het rollenspel laat zien, dan leert het in groep 3 ook sneller lezen. Doordat de taalontwikkeling wordt gestimuleerd, is het heel belangrijk dat het rollenspel tijdens de kleuterklas goed is ontwikkeld.

De spelontwikkeling verloopt bij elk kind in een ander tempo. Sommige kinderen kunnen al snel toe zijn aan symbolisch spel, terwijl anderen nog erg behoefte hebben aan het spelen met materialen. Ook kun je al veel verschil zien tussen jongens en meisjes. Meisjes zie je al snel in de huishoek spelen, terwijl de jongens willen sjouwen, stoeien, bouwen en veel doen met hun handen.

Hoe kan ik het spel van mijn kind bevorderen?

Iets is pas spelen als een kind er zelf voor kiest, als het uit zichzelf komt. Als je een doos blokken voor je kind z'n neus zet en hij kijkt ernaar alsof je een bak met aardappelen neer hebt gezet, is het moeilijk om dit spel te motiveren. Door zelf actief mee te spelen, kun je andere soorten spel echter wel stimuleren! De eerste tip om als ouder te doen is: observeren! Als je kind lekker aan het spelen is, ga er dan eens goed naar kijken. Wat doet je kind? Is hij betrokken? Gebruikt hij taal in zijn spel? Speelt hij samen? Je kunt al zo veel zien!

Andere tips zijn:

- Probeer aan te sluiten bij het spel van je kind.
- Als je kind steeds hetzelfde soort spel laat zien, dan is het moeilijk om hem tot iets anders te verleiden. Door zelf mee te spelen, kun jij hem bekend maken met iets wat hij nog niet kent.
- Zorg dat je verschillende materialen in huis hebt. Ook kosteloos materiaal is heel goed om mee te spelen (zoals potten, pannen, lakens, blikken, lepels).
Het is belangrijk dat je kind verschillende soorten spel kan doen, zoals bouwen, knutselen en rollenspel.
- Speel elke dag een kwartier met je kind! Dit kan natuurlijk niet altijd, maar je kunt je kind wel blijven stimuleren om te spelen. Alleen spelen is erg belangrijk. Maar kinderen die goed kunnen samenspelen, kunnen in het dagelijkse leven op sociaal gebied ook goed contacten leggen.

Belangrijke kenmerken van meespelen:

- Je laat je kind op zijn niveau ervaren hoe er samengespeeld kan worden. Aan dit samenspel kunnen broertjes en zusjes ook meedoen.
- Je geeft het voorbeeld en je doet dingen voor.
- Tijdens het samenspel vullen allebei de spelers elkaar aan. Je geeft richting zonder inbreuk op het spel. Tevens komt je kind ook weer met ideeën.
- Je laat voelen dat het spel van je kind voor jou de moeite waard is.

Doordat je kind enthousiast wordt door jullie samenspel word jij het vanzelf ook, het is een wisselwerking. Heel veel speelplezier!